

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 10. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Sanita Osipova,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtos pieteikumus par lietas ierosināšanu, kurus iesnieguši Aloizs Stepēns (pieteikums Nr. 238/2016) un Ivita Baumanē (pieteikums Nr. 256/2016) (abi kopā turpmāk – Pieteikumu iesniedzēji),

konstatēja:

1. No pieteikumiem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt Maksātnespējas likuma 17. panta 3.¹ daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 106. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

Abos pieteikumos formulēts identisks prasījums un sniegts līdzīgs lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums, līdz ar to pieteikumus ir lietderīgi izskatīt kopā.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

„Lēmumu par administratora sertifikāta darbības izbeigšanu pieņem, ja pēdējo divu administratora sertifikāta darbības gadu laikā Maksātnespējas administrācija divas reizes ir atzinusi normatīvo aktu pārkāpumus administratora darbībā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtajam pieteikuma pamata lieta ir ierosinājama, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmumi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Tādējādi Pieteikumu iesniedzēju prasījums izvērtēt likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā. Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikumi iesniegti kā konstitucionālās sūdzības. Līdz ar to tiem jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.” Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa šādu uzskatu juridiski pamatot. Minētā tiesību norma ir skatāma kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, atbilstoši kuram pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums.

Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pieteikuma iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 11. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2002-07-01 3. punktu*). Personai ir jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada tieši viņai pamattiesību aizskārums (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*).

Pieteikumu iesniedzēji norāda, ka Satversmes 106. panta pirmais teikums aizsargā personas tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos. No pieteikumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Maksātnespējas administrācija pēdējo divu gadu laikā ir atzinusi normatīvo aktu pārkāpumus Pieteikumu iesniedzēju darbībā. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, Maksātnespējas administrācija nosūtījusi biedrībai „Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija” (turpmāk – Administratoru asociācija) paziņojumus par Pieteikumu iesniedzējiem izsniegto maksātnespējas procesa administratora sertifikātu darbības izbeigšanu. Pieteikumu iesniegšanas brīdī Administratoru asociācija vēl neesot pieņēmusi lēmumus par minēto sertifikātu darbības izbeigšanu.

Satversmes tiesas praksē ir pausta atziņa, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms. Tas nozīmē, ka pastāv pamatota un ticama iespējamība, ka apstrīdētās normas piemērošana varētu radīt nelabvēlīgas sekas konstitucionālās sūdzības iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12.1. punktu*).

Kaut arī Administratoru asociācija vēl nav pieņēmusi lēmumus par Pieteikumu iesniedzēju sertifikātu darbības izbeigšanu, pieteikumos ir pamatots, ka Administratoru asociācijai nav rīcības brīvības apstrīdētās normas piemērošanā un tai ir pienākums izbeigt minēto sertifikātu darbību.

Tādējādi pieteikumos ir pamatots, ka apstrīdētā norma nākotnē varētu aizskart Pieteikumu iesniedzējiem Satversmes 106. panta pirmajā teikumā nostiprinātās pamattiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā, 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Ņemot vērā, ka pamattiesību aizskārums Pieteikumu iesniedzējiem varētu rasties nākotnē, uz izskatāmajiem pieteikumiem nav attiecināmas Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtais daļas prasības.

8. Pieteikumos ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikumiem ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikumi atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Maksātnespējas likuma 17. panta 3.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam”.

2. Atzīt, ka nav nepieciešams aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu, jo 2016. gada 11. janvārī ir ierosināta lieta Nr. 2016-02-01 „Par Maksātnespējas likuma 17. panta 3.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš